

Vergaderjaar 2006–2007

30 413

Regels betreffende pensioenen (Pensioenwet)

30 655

Invoering van de Pensioenwet (Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet)

F

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 december 2006

Tijdens de behandeling van de Pensioenwet en Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet op 5 december jongstleden, heb ik ten aanzien van een drietal vragen van leden van uw Kamer toegezegd per brief te reageren.

1. Mogelijkheid van verzekeringnemerschap bij beëindiging deelname

Mevrouw Vedder van het CDA heeft gevraagd of degene die de mogelijkheid heeft tot shoppen, maar daar geen gebruik van maakt door bij de eigen pensioenuitvoerder een uitkering in te kopen, net als degene die wel gebruik maakt van de mogelijkheid tot shoppen, zelf verzekeringnemer kan worden.

Bij de beantwoording van deze vraag is van belang er op te wijzen dat de rechtsbetrekking die een deelnemer op basis van de driehoeksverhouding met de pensioenuitvoerder heeft gekregen, na beëindiging van de arbeidsrelatie met de werkgever blijft bestaan. De gewezen deelnemer of gepensioneerde neemt in die situatie als begunstigde niet het verzekeringnemerschap over van de werkgever. Hierbij kan een parallel getrokken worden met overlijdensrisicoverzekeringen in de derde pijler. Degene die als begunstigde een uitkering ontvangt in verband met overlijden van de verzekeringnemer die tevens verzekerde is, wordt ook niet zelf verzekeringnemer.

In relatie tot de gestelde vraag betekent dit, dat degene die geen gebruik maakt van de in de pensioenregeling aangeboden mogelijkheid van shoppen, maar binnen de pensioenregeling blijft door het kapitaal bij de eigen pensioenuitvoerder om te laten zetten in een periodieke uitkering, niet zelf verzekeringnemer kan worden. Immers, de eerder ontstane rechtsbetrekking van de deelnemer met de pensioenuitvoerder blijft na pensionering voortbestaan. De in de memorie van antwoord bij de

invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet (Kamerstukken 1, 2006/07, 30 655, C) gesuggereerde mogelijkheid van shoppen bij de eigen pensioenuitvoerder, waarbij de gepensioneerde bij de eigen pensioenuitvoerder een nieuw verzekeringscontract zou aangaan en zelf verzekeringnemer zou worden, is bij nader inzien dus niet aan de orde.

Als een deelnemer wel gebruik maakt van de mogelijkheid de pensioenuitkering bij een andere pensioenuitvoerder in te kopen, is het onvermijdelijk dat de gepensioneerde zelf verzekeringnemer wordt: hij verlaat immers de rechtsbetrekking die was ontstaan met de pensioenuitvoerder nadat de werkgever de met de werknemer gesloten pensioenovereenkomst bij deze pensioenuitvoerder had ondergebracht. Hierbij kan overigens niet, zoals mevrouw Vedder veronderstelde, gesproken worden van een C-polis. Een C-polis is een polis waarbij een tussen werkgever en werknemer overeengekomen opbouw van pensioen, door de werknemer wordt ondergebracht. Bij shoppen is opbouw van pensioen niet aan de orde.

Het vorenstaande roept mogelijk de vraag op of een gewezen deelnemer zelf verzekeringnemer kan worden. Ter beantwoording van die vraag wijs ik erop dat voor een gewezen deelnemer slechts twee mogelijkheden bestaan: ofwel de opgebouwde aanspraken blijven bij de oude pensioenuitvoerder staan, ofwel de opgebouwde aanspraken worden overgedragen naar een nieuwe pensioenuitvoerder. De laatste situatie doet zich voor indien de deelnemer bij een nieuwe werkgever in dienst treedt, en zijn pensioenaanspraken overdraagt naar de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever. In beide situaties is, voor de rechtspositie van de deelnemer, de vraag naar het verzekeringnemerschap niet relevant: in de eerste situatie blijft de rechtsbetrekking tussen de oude pensioenuitvoerder en de gewezen deelnemer in stand, in de tweede situatie ontstaat een rechtsbetrekking tussen de deelnemer en de nieuwe pensioenuitvoerder. Samengevat kan gesteld worden dat er slechts één situatie is waarin de deelnemer een contract aangaat met een pensioenuitvoerder, te weten een verzekeraar, waarin hij – in verzekeringstermen – als «verzekeringnemer» wordt aangemerkt, en dat is de situatie waarin een deelnemer op pensioendatum zijn periodieke uitkering inkoop bij een andere pensioenuitvoerder dan de pensioenuitvoerder waar de pensioenaanspraken zijn opgebouwd. Bezien vanuit de optiek van de bescherming van de deelnemer is het overigens volstrekt niet relevant of de (gewezen) deelnemer nu wel of niet «verzekeringnemer» is.

2. Helderheid informatieverstrekking over AOW

Mevrouw Vedder van het CDA heeft gevraagd of de minister wil nakijken of de informatie over het afschaffen van de AOW-toeslag in 2015 voldoende duidelijk maakt dat dit niet betekent dat de AOW als zodanig wordt afgeschaft. Daarnaast heeft zij gevraagd of de informatie over het afschaffen van de toeslag getoetst is op helderheid en begrijpelijkheid.

Juist om de betrokkenen helderheid te verschaffen, is de Sociale Verzekeringsbank onlangs nog eens een voorlichtingsactie gestart over afschaffing van de AOW partnertoeslag in 2015 en heb ik daarop ingehaakt door de informatie daarover prominent op de website van het departement (www.szw.nl) beschikbaar te stellen.

Deze informatie op de website en de gelijklopende informatie in een SZW-brochure is mijn inziens voldoende helder en begrijpelijk en geeft geen aanleiding tot misverstanden als zou de AOW zelf voor bepaalde groepen worden afgestraft.

3. Vergelijking van de positie van gepensioneerden met de positie van aandeelhouders

Mevrouw Westerveld heeft tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel Pensioenwet en de Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet in de Eerste Kamer verzocht om in te gaan op het verschil tussen de positie van aandeelhouders bij een onderneming en de positie van ouderen bij pensioenfondsen. Dit naar aanleiding van mijn antwoord op haar vraag over het artikel van de heer Koelewijn in het NRC-handelsblad van 24 november jl. waarin een vergelijking wordt gemaakt tussen het pensioenfondsbestuur en het bestuur van een gewone onderneming.

Het punt dat ik met deze analogie heb willen maken, is dat niet alle stakeholders vertegenwoordigd zijn in het bestuur van een onderneming. Belangen van werknemers en crediteuren zijn meestal op een andere wijze geborgd. Er is overigens een goede reden om niet alle partijen in het bestuur op te nemen. Het risico is dan namelijk groot dat de focus van het ondernemingsbestuur dan verschuift van het creëren van waarde naar het verdelen daarvan. Mevrouw Westerveld vergeleek pensioengerechtigden vervolgens met de aandeelhouders. Ik ben van mening dat er een groot verschil is tussen aandeelhouders en gepensioneerden. Aandeelhouders zijn namelijk elk voor een deel eigenaar van het bedrijf, maar zij hebben de dagelijkse leiding opgedragen aan het bestuur (de directie). De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft in principe het recht de directieleden te ontslaan dan wel te benoemen. Bij pensioenfondsen is het bestuur van het fonds in juridische zin eigenaar van het vermogen en niet de deelnemers en de pensioengerechtigden. Dit is vergelijkbaar met de situatie van klanten van verzekeraars. De rol van deelnemers en pensioengerechtigden bij een pensioenfonds is dus van een andere aard dan de rol van aandeelhouders. Deelnemers zijn geen eigenaar maar hebben als het ware een claim op het fonds hoewel die omvang daarvan pas op pensioendatum precies kan worden vastgesteld.

Dat neemt niet weg dat gepensioneerden in zekere zin wel het «economische» eigendom hebben in die zin dat zowel bij aandeelhouders als bij gepensioneerden het uiteindelijke inkomen sterk afhankelijk is van het wel en wee van de onderneming respectievelijk het fonds. Maar op dit punt onderscheiden pensioengerechtigden zich niet van werknemers en werkgevers. Sterker nog, deze laatste twee groepen lopen het risico dat ze moeten bijdragen in de vorm van een hogere premie. De medezeggenschapsstructuur grijpt daarom aan bij deelnemers en pensioengerechtigden. Zij hebben medezeggenschap (via de deelnemersraad en/of via een vertegenwoordiger in het bestuur). Daarnaast is met de implementatie van de principes voor goed pensioenfondsbestuur een goed systeem van checks and balances ingebouwd. Zo dient een fonds bijvoorbeeld een verantwoordingsorgaan op te richten waaraan de bestuurders verantwoording over het gevoerde beleid dienen af te leggen. In dit orgaan zijn de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgever(s) vertegenwoordigd. Indien de leden van dit verantwoordingsorgaan van oordeel zijn dat het bestuur niet naar behoren functioneert, kunnen zij zich wenden tot de ondernemingskamer van het gerechtshof te Amsterdam. Ik ben van mening dat met zowel de implementatie van de principes voor goed pensioenfondsbestuur als het medezeggenschapsconvenant een evenwichtig systeem van belangenbehartiging en medezeggenschap is ontstaan.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. J. de Geus